

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state



© Foto Atse Bruin

Walma state, Easthimmerwei 27

Naambordje gemaakt door Feike van der Velde

Walma state bestaat al zolang, dat niemand meer weet hoelang. Het stond er al voordat de oude Middelzeedijk werd aangelegd. De naam zegt het al “Walma state” een state gebouwd op de wal (oever) van de (Middel)zee.

De boerderij ligt in het deltagebied van de Ald Rien, net als het naastgelegen buurschap Suderburen. De noordelijke aftakking van de Ald Rien naar de Middelzee wordt later gekanaliseerd. Dit is de Folsgaasteropvaart. Een kreek die hierop uit komt, is de oude opvaart naar de boerderij. Bij de aanleg van de oude Middelzeedijk wordt gebruik gemaakt van de terpen die er al zijn. Walma State is één van de boerderijen op deze dijk.

Walma state is vanouds een adellijke state. De state heeft visrechten en recht op zwanenjacht. Op oude kaarten staat naast de boerderij nog een wier. In 1511 wordt er nog een stinsgracht genoemd.

Uit het Register van aanbreng van 1511 blijkt dat Epa Ighaz “eijgen geërffd” eigenaar is en Albert Hoytes pachtboer op de grootste boerderij onder Folsgara. De boerderij omvat dan LXXX (80) ponden land, waarvan “36 ponden Hooijland, 31 ponden Grasland en 7 ponden Reijdland”. Het land ten zuiden van de boerderij wordt het “lege meden” genoemd, waaraan het rijeedmeer (rietmeer) ligt. Het rijeedland (rietland) ligt tegen de “die grote Rien”. Verder is er nog “6 ponden saedlant leggende, om ende om op ende an Epas vors. stins graft”.

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Deze stinsgracht omsloot de stinswier en lag tegen het “saedland” aan.

Een andere naam die wordt gebruikt voor stinswier is ‘wijer’. Deze naam komen we tegen in het Register van aanbreng bij de buurman van Epa Ighaz op Suderburen. Lolla Taekaz is hier pachtboer en “dije halve huijssteed mijt die halve wijer hoert Epa voer XIV st “. Epa Ighaz is dus eigenaar van de stins op Walma state en bezit de helft van de wijer (wier) op Suderburen.



De stinswier staat nog op deze kaart uit 1718. In een notariële akte uit 1871 wordt het land (stinswier) ten oosten van de boerderij de “Pake pôle” genoemd.

kaartje Schotanus

Walma state ligt niet aan een doorgaande route. De oude Middelzeedijk is eind 12e eeuw grotendeels weggeslagen door een stormvloed, waarschijnlijk in 1170. Het voetpad van Folsgeare naar Oosthem is de enige landverbinding. Het pad is ongeschikt voor het vervoer van goederen. Het is te smal en voor een groot deel van het jaar onbegaanbaar. Vervoer over water is de belangrijkste verbinding tot in 1914 de Easthimmerwei wordt aangelegd. Nadat de beweegbare brug in Oosthem in 1953 wordt vervangen door een vaste brug, is het voorgoed voorbij met het goederenvervoer over water.

Walma state met een bruggetje over de gracht naar het voetpad dat van Folsgeare via de Pytsje Pôle naar Oosthem loopt.

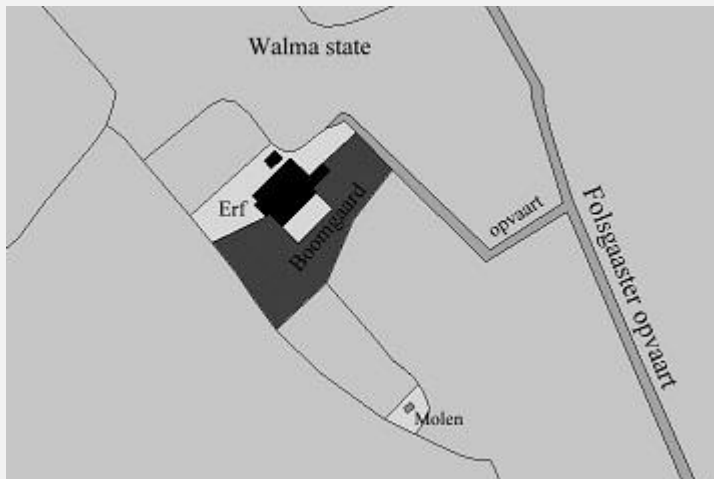
foto archief Feike Boschma



Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Vervoer over water is eeuwenlang de hoofdverbinding, een goede opvaart is dus van groot belang.

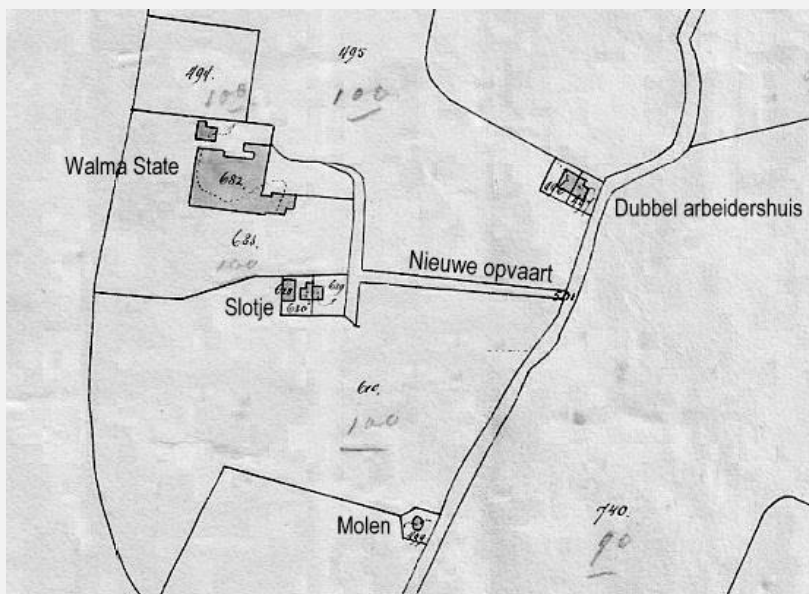


De molen staat ten zuiden van de boerderij bij het “lege Meden” en loost het water op de opvaart.

Kadaster kaart 1832

In 1846 wordt besloten een nieuwe molen te laten bouwen aan de Folsgaasteropvaart. De achtkantige molen wordt gebouwd door timmerman en molenmaker Louis Hessels Boersma voor fl. 777,- De opvaart wordt verlegd en komt bij de boomgaard uit.

Kadaster kaart 1850

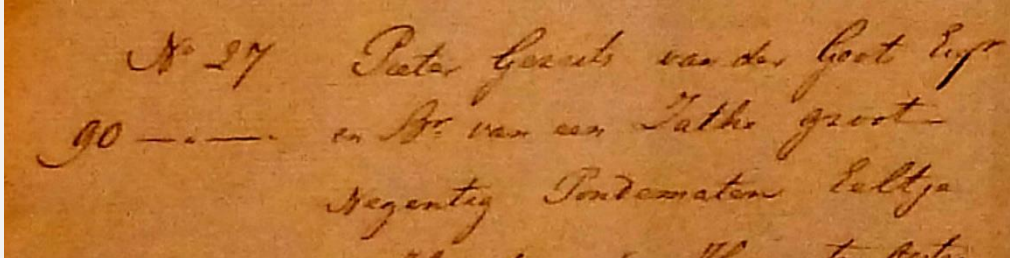


Walma state is lange tijd in bezit geweest van de rijke bovenklasse zoals grootgrondbezitters en burgemeesters. Zo was de heer Oosterzee uit Oosterzee in 1640 eigenaar en Pytter Douwes gebruiker. Burgemeester Pyter Claeses Hollander, Old Burger Hopman Jan Hoekstra en de Scheepen Johannes Feikes zijn eigenaars of mede-eigenaars in de 18e eeuw.

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Pieter Gorrits van der Goot is op 4 juni 1787 getrouwd met Trijntje Scheltes Buma. Ze wonen in Gaastmeer. Hier worden Schelte Pieters, Hendrik Pieters, *Gorrit Pieters* en Gettje Pieters geboren. Volgens het floeren cohier van 1818 is Pieter Gorrits van der Goot eigenaar en gebruiker van Walma state.



Floeren cohier
Folsgeare 1818

Op de boerderij rust een eeuwige rente die, zoals in de LC van 27-09-1822 staat, wordt verkocht: *Ook zal als dan finaal worden verkocht Eene EEUWIGE RENTE groot acht Guldens en veertig cents leggende op de Zathe en Landen van Pytter Górryts van der Goot, onder den dorpe Folsgeare waarop geboden is fl 140.*

Op 3 mei 1823 trouwt zoon *Gorrit Pieters van der Goot* met Riemke Murks Abma. Na hun trouwen worden ze boer en boerin onder Gaastmeer. Op 20 augustus wordt in 1824 Pieter Gorrits geboren. Na vreugde komt droefenis als Riemke Murks drie dagen later op 23 augustus 1823 overlijdt. Gorrit Pieters blijft, met hulp, lang alleen met zijn zoon. Hij hertrouwt pas weer op 25 april 1829 met Hiltje Sjrks Haagsma uit Hommerts.

Op 27 november 1829 overlijdt Trijntje Scheltes Buma op Walma state. Pieter Gorrits van der Goot blijft alleen achter. In 1830 voltrekt zich een drama, wanneer Walma state door hooibroei grotendeels door brand wordt verwoest. Het vee en een groot deel van de inventaris kan worden gered, omdat Pieter Gorrits tijdig in de gaten krijgt dat er iets goed mis is. Na de brand wordt op 31 augustus boelgoed gehouden.

BOELGOED EN PUBLIEKE VERHURING

De Notaris E. T. KUIPER te Bolsward zal ten overstaan van Mr L.J.Huber Notaris te Sneek , op Zaterdag den 4 September 1830 des voormiddags ten 9 ure ten huize van Pieter Gorrits van der Goot te Folsgeare publiek , bij boelgoed en gereeden gelde presenteren te verkoopen: Een groot en uitmuntend BESLAG VEE bestaande uit 40 stuks melke en kalve koeijen, 2 vette dito, 7 kalveren, 30 schapen en lammeren, 4 paarden waaronder 1 beste schimmel bles Merrie, 1 zwarte Ruin en

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

2 enter Merrie, voorts ongeveer 20 koeseten Hooi, 8 koperen Emmers, 1 dito Handketel en waarschijnlijk ook een Phaëton, 1 Chais, 1 Spekwagentje, beslagen en 1 onbeslagen Hooiwagen, 1 Aardkar en hetgeen meer zal worden te voorschijn gebracht ;

Wijders gedurende den tijd van Optie, van den 5 September 1830 tot den 12 November daaraanvolgende publiek bij strijkgeld verhuren ruim 36 bunders buitengemeen vruchtbaar GREIDLAND onder den dorpe Folsgeare liggende bij voornoemden Pieter Gorrits van der Goot als eigenaar gebruikt , en behoorende onder de door hem bewoonde Zathe , en zulks in elf perceelen , met regt van zamenvoeging

Pieter Gorrits van der Goot is nu 70 jaar. Hij wil het bedrijf over doen aan zijn zoon Gorrit Pieters van der Goot, omdat hij dan weer familie om zich heen heeft. Gorrit Pieters is nog steeds boer in Gaastmeer en opnieuw getrouwd. Hij maakt plannen voor zijn toekomst en de herbouw van Walma state. Hij plaatst een advertentie voor de aanbesteding van een nieuwe boerderij.

LC 17-12-1830

Het OPBOUWEN eener HUIZINGE en SCHUUR in de plaats van de onlangs afgebrande op de Zathe van Pieter Corrits van der Goot te Folsgeare ; en zulks mee de leverantie van alle daartoe benodigde Materialen en prestatie van Arbeidsloonen ; waarvan het Bestek , de Teekening en Conditien ter lezing en inzage liggen ten huize van ANNE MEINERS voornoemd zullende drie dagen vóór den dag der aanbesteding aanwijzingen van Afbraak en ijzerwerk hetwelk verbruikt kan worden gedaan worden door Hendrik Pieters van der Goot , te Abbega bij wien gegadigden zich daartoe hebben te vervoegen

Molle Gerrits Schotanus, timmerman in Woudsend is met fl. 3893, - de laagste inschrijver. De inschrijving wordt nog verlaagd:

door Klaas Kornelis de Vries, timmerman te Burgum met	fl 25,-
door Sjoerd Idzerda, timmerman te Nieuwland met	fl 18,-
door Johannes Paulus Spiering, timmerman te Folsgeare met	fl 50,-
door Harmen Hendriks van der Plaats, te Oosterlittens met	fl 100,-
Totale verlaging fl 193, -	

De aanneemsom wordt fl 3700,- voor timmerman Harmen Hendriks van der Plaats uit Oosterlittens, de boerderij moet op 14 oktober 1831 worden opgeleverd.

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Pieter Gorritts laat naast de boerderij een renteniershuis bouwen, het Slotje, net ten zuiden van de boomgaard. Hier wil hij zelf gaan wonen. Hij laat ook een dubbele arbeiderswoning bouwen, die komt ver van de rentenierswoning af te staan.



Op de plaats van het dubbele arbeidershuis staat later het huisje de "Swartseltonne".

kaartje Eekhoff

Gorrit Pieters en Hiltje Sjrks komen met hun zoon Pieter Gorritts op de boerderij. Tussen 1832 en 1844 worden er nog acht kinderen geboren. Opa geniet volop van de kleinkinderen. Hiltje Sjrks overlijdt op 11 juni 1845. Voor de achterblijvers volgt een zware tijd. Zij moeten het doen zonder vrouw en moeder. Gorrit Pieters hertrouwt in april 1849 met weduwe Elisabeth van Berkum. Zij is de dochter van Theunis van Berkum, die sinds 1835 predikant is in de Hervormde gemeente Oosthem, Abbega en Folsgeare. Het gezin wordt weer geleid door een vrouw. In augustus 1849 wordt Hendrikus van der Goot geboren. Een jaar later worden ze weer met de dood geconfronteerd als opa Pieter Gorritts op 2 maart 1850 overlijdt op de hoge leeftijd van ruim 90 jaar.

Het Slotje komt in de verhuur: LC 15 -03-1850

Een HUIS of SLOTJE geschikt voor een rentenier of Bakkerij; terstond of den 12 Mei e.k. te aanvaarden. Te bevragen bij GORRIT PIÉTERS van der Goot, wonende te Folsgeare

Koopman Bleeker is tot 1851 de volgende bewoner van het Slotje. Daarna woont Auke Stellingwerf in de woning tot 1853. Koopman Bergstra is de volgende bewoner. Daarna wordt het huis verhuurd als familiewoning voor de kinderen uit het eerste huwelijk van Elisabeth van Berkum.

In de dubbele arbeiderswoning wonen onder meer familie Pieters, Krolis, Kuipers, Wiersma en Kuipers.

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Op 26-10-1860 staat de volgende advertentie in de LC:

Bij gesloten briefjes te huur voor de tijd van 5 jaren Eene Zathe en landen no 1 te Folsgeare groot 36 bunders alle greidlanden in gebruik van den eigenaar Gorrit Pieters van der Goot etc.

Gorrit Pieters heeft nieuwe plannen en wil de boerderij verhuren. In april 1861 wordt er boelgoed gehouden en wordt het Slotje verkocht aan Meine Tjittes Wiersma.

Jan Hendriks Boschma en Geertje Geerts Boomsma komen als boer en boerin op Walma state. Gorrit Pieters en Elisabeth vertrekken met de kinderen naar Donkerbroek, waar ze verder boeren.

In 1873 komt de boerderij weer in de verhuur. Durk Wijma en Akke van der Goot komen op Walma state. Akke is dochter van Hessel Pieters van der Goot, een broer van Gorrit Pieter. Zij wonen op de boerderij tot 1877.

Gorrit Pieters en Elisabeth komen dan terug in Folsgeare. In hetzelfde jaar wordt er een grote verbouwing uitgevoerd aan de schuur van Walmastate, die dan de huidige vorm krijgt.



Het jaartal 1877 komt met grote cijfers in het dak van de schuur te staan.

foto Atse Bruin

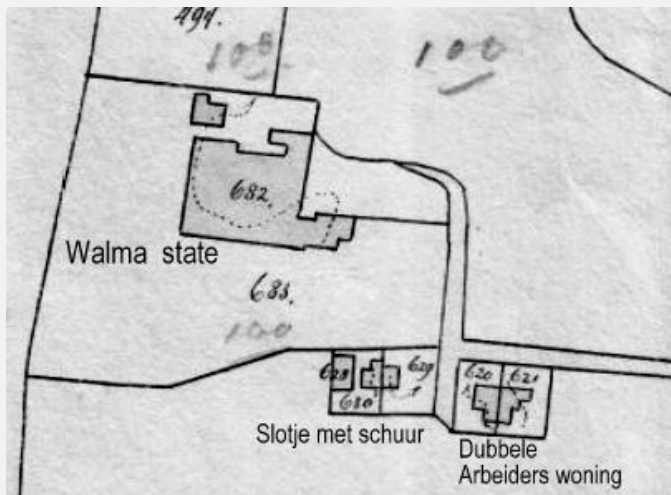
foto Atse Bruin



Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Waarschijnlijk wordt nu ook de dubbele arbeiderswoning naast het Slotje gebouwd en wordt de andere dubbele woning vervangen door een vrijstaand huisje. (later de "Swartseltonne" genoemd).



kaartje kadaster 1887

In één van de beide arbeiderswoningen is Wybren Sweering (zie venster Tsjerddyk 32) geboren. Ernaast woont Manus Hogenboom.

In 1884 gaan Gorrit en Elisabeth weer van de boerderij. Klaas Sybren Rollema en Baukje van der Goot komen er wonen. Baukje is de jongste dochter van Gorrit Pieters en Hiltje Sjrks. Zij is geboren in 1843. Ze trouwt in 1864 met Klaas Rollema uit Abbega. Hij is de zoon van Sybren Durks Rollema en Willemkje Klazes Bosma. In 1892 overlijdt Gorrit Pieters van der Goot op de zeer hoge leeftijd van 96 jaar. Zijn vrouw Elisabeth overlijdt in 1902 op 93-jarige leeftijd.

In 1906 laat Klaas Rollema een ontwerp maken voor het verbouwen van het "Voorend" van de boerderij. Specifiek wordt vermeld dat de keuken groter wordt.



foto Atse Bruin

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Op de gedenksteen naast de voordeur staan het jaartal 1906 en de namen K.S. Rollema en B.G. v.d. Goot.

foto Atse Bruin

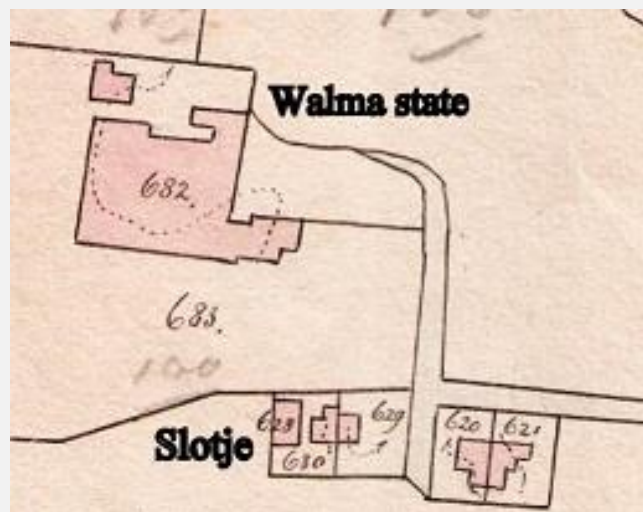


De dakkapel en de ramen zijn vernieuwd.

Foto Atse Bruin

In 1910 koopt Klaas Rollema een woonhuis met toebehoren in Folsgeare, bekend gemeente Nieuwland sectie C no 985, van Mollerus Couperus, cafehouder in Rotsterhaule.

Dit woonhuis is het Slotje bij Walma state, Klaas Sybren Rollema laat het slopen.



Netteplan 1887

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

In 1912 verhuizen Klaas Rollema en Baukje van der Goot naar Sneek. Klaas Boschma en Tjitske Rijkema komen op Walma state.

Klaas Boschma is een kleinzoon van Klaas Rollema en Baukje van der Goot. Hun dochter Willemke is getrouwd met Feike Boschma. Klaas Feikes Boschma, de zoon van Willemke Rollema en Feike Boschma, trouwt in 1912 met Tjitske Rijkema. Het trouwcadeau van opa Klaas en oma Baukje is een plekje op Walma state.

De Boschma's wonen vanaf 1912 op Walma state. Klaas en Tjitske blijven hier niet lang wonen, want in 1918 trouwt Klaas zijn broer Gorrit Feikes Boschma met Geertje Schaap. Zij krijgen na hun trouwen in 1918 hetzelfde trouwcadeau van opa Klaas en oma Baukje, een plek om te boeren op Walma state.



foto archief Feike Boschma

Jelle Rollema, Feike Hessels Boschma en Feike en Willemke hun zoon Gorrit Feikes Boschma op een bankje voor Walma state.

foto archief Feike Boschma



Hessel Feikes Boschma, een andere zoon van Feike en Willemke, en zijn vrouw Marijke de Boer wonen van mei 1931 tot augustus 1958 op de boerderij.

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Feike Boschma en Leentje Abma boeren van mei 1958 tot 2005 op Walma state en verhuizen dan naar Bolsward.

foto's Atse Bruin



Hessel Feikes Boschma komt na zijn ouders Feike Boschma en Leentje Abma op de boerderij. Hij laat in 2012 de boerderij door bouwbedrijf Feenstra uit Abbega verbouwen.



foto's Atse Bruin



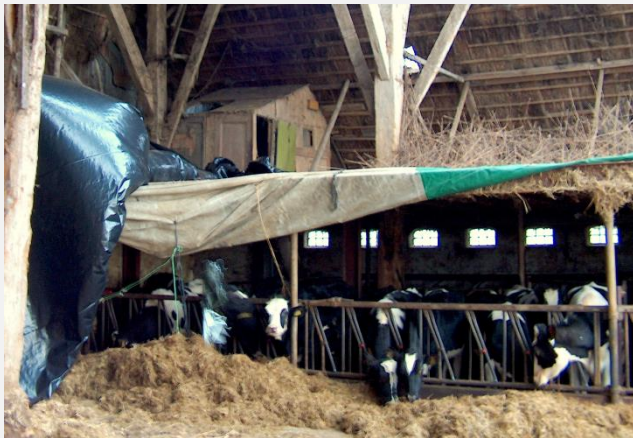
Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Sloop van de schuur



foto's Atse Bruin



Tijdens de sloop komt op de hooizolder het onderkomen van de boerenknecht tevoorschijn.



Later wordt dit hokje gebruikt als speelhok voor de kinderen op de boerderij.

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state



De afgebroken boerderij

foto's Atse Bruin



De nieuwe boerderij



Feike van de Velde maakt een nieuw naambordje met H. Boschma en het adres Easthimmerwei 27

Colofon

Tekst: Atse Bruin

Bewerking: Wytske Heida

Foto's: archief Feike Boschma, Atse Bruin

Kaartjes: Kadaster, Schotanus, Netteplan, Floreen cohier, Eekhoff

Dorpscanon van Folsgeare

Walma state

Disclaimer: Voor alle foto's geldt, dat er zorgvuldig is uitgezocht wie de eigenaar is en is toestemming gevraagd en gekregen voor gebruik in dit venster. Vensters over personen zijn geplaatst na feedback met betrokkenen. Mocht er desondanks iets niet correct zijn, gelieve de redactie te informeren.